

67

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

ROBERT LOUIS STEVENSON

DIAVOLUL DIN CLONDIR

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

R. L. STEVENSON

DIAVOLUL DIN CLONDIR

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"

67

Traducere de ANNIE POPPER

LUCRARI CARE VOR APAREA IN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. 68—71 — „Misterele unei curse" de A. Donáth, Gy. Fáskerthy și A. Haas

Nr. 72 — Două povestiri de Nathaniel Hawthorne

Coperta-desen de: D. IONESCU

R. L. STEVENSON

Robert Louis Stevenson este unul dintre cei mai cunoscuţi scriitori englezi de aventuri, operele sale putînd sta alături de acelea ale lui Swift, De Foe, Kipling şi Conrad.

Stevenson s-a născut la Edimbourg, în 1850. Fiu de inginer, a studiat şi el ingineria, dar a părăsit-o curînd, mai întîi pentru studiile juridice şi în cele din urmă pentru literatură.

O boală de plămîni şi poate conformismul epocii victoriene îl fac să părăsească tărîmul cețos al Angliei pentru zările mai luminoase şi mai calde ale Sudului. În 1878, întreprinde o călătorie prin Belgia şi Franța, consemnată în „Voiaj cu canoe pe continent". În 1879, ca urmare a unei alte călătorii, scrie „Călare pe măgar prin munții Ceveni". În acelaşi an, gonit tot de dorul după o climă mai dulce şi mai puțin umedă, Stevenson se îmbarcă pe un vapor de emigranți şi traversează Atlanticul.

După ce cutreieră aventurosul şi sălbaticul Vest american, ale cărui priveliști le vom întîlni mai tîrziu în „Fermierii din Silverado", ajunge în California, unde se căsătoreşte cu o fată din partea locului.

Întors în Europa în 1880, începe să colaboreze la diferite periodice, publicînd mai ales articole de morală şi critică literară, povestiri şi nuvele, pe care le strînge în „Studii familiare despre oameni şi cărți" (1882).

În 1883, Stevenson repurtează un răsunător succes cu romanul de aventuri „Insula comorilor". De acum înainte el se consacră cu totul literaturii. Urmează o serie de cărți, parte create în Europa, parte în America, unde se întoarce în 1887: „Prințul Otto" (1885), „Răpit de pirați" şi „Dr. Jekyll şi Dl. Hyde" (1886), „Oameni veseli" şi volumul de poeme „La umbra pădurii" (1887).

Cu toate că sănătatea lui era cu totul distrusă, Stevenson luptă necontenit cu boala şi scrie pînă în ultimul moment al vieții sale. În 1890, după o lungă croazieră pe Oceanul Pacific, se stabileşte pe insula Samoa. În acest interval a scris „Săgeata neagră" (1888), „Catriona" (continuarea romanului „Răpit de pirați") şi „Nopți albe pe insulă" (1893), „Flux şi reflux" — 1894 (în colaborare cu fiul său vitreg Lloyd Osbourne), „Emigrantul amator" şi „În mările sudului" (apărute postum).

Stevenson moare în 1894, lăsînd două romane neterminate.

Povestirea „Diavolul din clondir" face parte din volumul „The Island Night Entertainments" („Nopți albe pe insulă"), scris în 1893, deci după călătoria întreprinsă de Stevenson de-a lungul insulelor

din Pacific. Brodată pe o idee ades folosită de literatura fantastică, a pactului cu diavolul, povestirea de față recurge la acest personaj supranatural mai puțin în scopuri filozofice (ca în „Faust" de Goethe), cît pentru a simboliza nefericirea adusă de bogăție.

Ca și în alte lucrări ale lui Stevenson, în „Diavolul din clondir" se vădește profundul realism al scriitorului: remarcabilul său talent de a observa și a zugrăvi peisaje, caractere umane și moravuri. Pînă la urmă, pretextul fantastic e dominat de acțiunea dramatică a acelor oameni zbuciumați de mirajul eliberării de sărăcie, într-o societate în care sărăcia celor mulți este o condiție necesară.

Cititorii vor fi încîntați nu numai de măiestria cu care povestitorul își conduce acțiunea, ci și de descrierea pitoreștilor peisaje polineziene, de-a lungul cărora eroii își caută fericirea, de stilul simplu, clar și plin de nerv al acestui clasic al literaturii de aventuri.

Diavolul din clondir

A fost odată un om, de felul său din insula Hawai, căruia am să-i spun Keawe; căci la drept vorbind el mai trăiește și astăzi, și numele lui trebuie să rămînă o taină. S-a născut nu departe de Hononau, acolo unde rămășițele pămîntești ale lui Keawe cel Mare au fost îngropate într-o peșteră. Omul acesta era sărac, dar se dovedise a fi inimos și muncitor. Știa să citească și să scrie de a-i fi zis că-i dascăl, și în afară de aceasta era un marinar de prima mînă; o vreme a navigat pe steamer-ele insulei și a pilotat o balenieră pe coasta Hamakuei. Dar pînă la urmă, ce credeți că-i veni în minte lui Keawe: nici una nici două, s-a îmbarcat pe un vas și a pornit-o spre San Francisco.

Era un oraș strașnic, cu un port neîntrecut; unde te mișcai, dădeai doar de oameni bogați, dar mai ales pe o colină care se înălța în acest oraș și care era acoperită în întregime numai și numai cu palate. Într-o bună zi, Keawe al nostru se plimba tocmai pe această colină, cu buzunarul doldora de bani și admira cu plăcere casele mari ce se înșiruiau de ambele părți ale drumului. „Ia te uită ce de-a mai case frumoase!" — se gîndi el — „și ce fericiți trebuie să fie cei ce locuiesc în ele, fără grija zilei de mîine!" Gîndul acesta îi stăruia în minte, cînd, iată că ajunse înaintea unei clădiri, ce-i drept mai mică decît celelalte, dar dichisită și îngrijită ca o jucărie: treptele acestei case străluceau ca poleite cu argint, răzoarele din grădină erau numai floare, de ziceai că-s ghirlande, iar geamurile limpezi ca diamantele. Keawe se opri locului vrăjit de frumusețea a tot ce vedea. Pe cînd stătea

aşa, băgă de seamă că un bărbat se uita la el printr-o fereastră atît de limpede încît Keawe îl vedea aşa cum vezi un peşte într-un ochi de apă de pe ţărm. Omul era trecut de vîrsta mijlocie, chel, cu o barbă neagră; chipul îi era întunecat de tristeţe şi ofta de mai mare jalea, dar, ca să spun drept, cum îl văzu Keawe pe omul acela şi cum îl văzu omul pe Keawe, invidia încolţi în sufletele amindurora.

Deodată pe buzele omului înflori un zîmbet; îi făcu semn lui Keawe să intre, şi-i ieşi întru întîmpinare în uşa casei.

— Mie-mi aparţine casa asta frumoasă, spuse omul oftînd cu amărăciune. Nu vrei cumva s-o vizitezi?

Il petrecu pe Keawe în casă şi-l duse pretutindeni, din pivniţă şi pînă în pod, şi nu exista lucru să se afle acolo şi să nu fie desăvîrşit în felul lui, spre marea mirare a lui Keawe.

— Că bine ai spus, grăi Keawe, straşnică casă mai ai. De mi-ar fi dat să trăiesc într-o casă ca asta, aş rîde cît e ziulica de lungă. Da' dumitale ce ţi s-a căşunat de tot oftezi?

— Nimic nu s-ar pune împotrivă, rosti omul, ca dumneata să ai o casă care să semene ca două picături de apă cu asta, ba chiar să o întreacă în frumuseţe dacă aşa ţi-ar fi voia. Bănuiesc că ai ceva bani?

— Am 50 de dolari mari şi laţi, răspunse Keawe; dar o casă ca asta nici vorbă că face mai mult de 50 de dolari.

Omul se apucă să socotească.

— Îmi pare rău că nu ai mai mult, spuse el, căci de pe urma ăstui fapt cine ştie cu ce daraveră ai să te alegi mai tîrziu. Dar tot o poţi avea cu 50 de dolari.

— Casa? întrebă Keawe.

— Nu, nu de casă e vorba, răspunse omul, ci de sticlă. Trebuie să-ţi spun că deşi mă crezi bogat şi fericit, întreaga-mi avere, ba chiar şi casa asta, aşa cum o vezi, cu grădină cu tot, le datorez unei sticle care nu-i cu nimic mai mare decît o cană. Iat-o!

Deschise o casă de bani şi scoase un vas cu pîntecul rotund şi gîtul lung. Sticla era de un alb lăptos ce prindea culorile nestatornice ale curcubeului. Înăuntrul ei se mişca ceva nelămurit, de părea că-i o umbră şi o văpaie.

— Iată sticla! adaugă omul; dar văzînd că Keawe rîde, mai spuse: Nu-mi dai crezare? Ei bine, încearcă atunci şi vezi de poţi s-o spargi!

Keawe apucă butelca şi o izbi de pămînt pînă ce obosi; dar ei nici că-i păsa; sărea înapoi ca o minge şi rămînea neatinsă.

— Ia-n te uită ce lucru de mirare! exclamă Keawe. Cînd îl pipăi şi mă uit bine, clondirul ăsta îmi pare a fi de sticlă.

— Chiar de sticlă e, răspunse omul oftînd de mama focului; dar sticla asta a fost călită in flăcările iadului. Inăuntrul ei trăiește un drac și umbra pe care o zărim că se tot mișcă e el, sau cel puțin așa bănuiesc eu. Dacă se găsește careva să cumpere sticla asta, dracul îi indeplinește orice poruncă: tot ceea ce i se năzare — fie dragoste, fie glorie, fie bani, fie case ca asta de aici sau chiar un oraș ca orașul pe care-l vezi, totul îi va aparține indată ce va rosti o vorbuliță. Napoleon a stăpînit clondirul ăsta și mulțumită lui a ajuns regele lumii; intr-un sfîrșit, l-a vîndut, și atunci a murit. Căpitanul Cook l-a avut și el, și cu ajutorul lui a descoperit drumul spre atîtea insule; dar cum l-a vîndut, a și fost măcelărit in Hawai. Cum il vinzi, clondirul nu te mai are sub oblăduire, și praf se alege din puterea ta, iar dacă n-ai cerut cu cumpătare, o pățești.

— Da'. parcă spuseseși că vrei să-l vinzi?! intrebă Keawe.

— Am de toate după pofta inimii, dar îmbătrinesc, ii răspunse omul. Un singur lucru nu-i stă dracului in putință să facă: viața n-o poate lungi; n-ar fi tocmai cuviincios să-ți tăinuiesc că sticla asta are un neajuns: dacă unuia ii bate cumva ceasul inainte de a o fi vindut, il așteaptă flăcările iadului pentru vecii vecilor.

— De bună seamă că e un neajuns, și in privința asta nu incape indoială! exclamă Keawe. Nu vreau cu nici un chip să mă bag in treaba asta. Mă lipsesc bucuros de casă; e pe lumea asta un lucru pe care nu mi l-aș dori nici in schimbul unui titlu de noblețe, și anume să fiu osindit la iad.

— Dar nu te pripi așa, dragul meu! căută omul să-l liniștească. N-ai decit să te folosești de puterea diavolului cu cumpătare și pe urmă vinde altuia clondirul, așa cum fac eu cu dumneata, și-ai să-ți sfirșești zilele in huzur.

— Bine, bine, dar eu de două lucruri îmi dau seama, spuse Keawe: intii și intii văd că nu mai pridideşti cu oftatul de parcă ai fi o fată îndrăgostită, și pe urmă vinzi sticla asta de pomană.

— Ți-am mai spus o dată de ce oftez, grăi omul. Oftez pentru că mă tem să nu-mi joace vreo festă sănătatea; că doar, cum ziceai chiar dumneata, pentru nimenea nu-i plăcut să moară și să se ducă drept in iad. Cit despre faptul că o vînd atit de ieftin, trebuie să-ți spun că mai e un bucluc cu butelca asta. Odată, e mult de atunci, cind dracul a adus-o pe pămint, era scumpă foc și a fost vindută intii preotului Jean[1] pe citeva milioane de dolari; dar află de la mine că butelca asta n-o poți vinde decit in pierdere. Cum o vinzi cu cit ai plătit-o ea ți se intoarce indărăt ca

[1] Personaj legendar din Evul Mediu, care era socotit fie han al Tartariei, fie negus al Abisiniei. (N. trad.)

un porumbel la hulubărie. Iată de ce prețul a tot scăzut în decursul veacurilor și acum sticla numai că nu-i de pomană. Eu însumi am cumpărat-o de la unul dintre bogații mei vecini de pe colina asta și am dat pe ea nici mai mult, nici mai puțin de 80 de dolari. Aș putea să o vînd cu 79 de dolari și 90 de cenți, dar nici un penny mai mult, că de nu, mi se și întoarce îndărăt. Acuma două belele îmi stau pe cap. Întîi, cînd ofer o sticlă atît de ciudată și nu cer decît 80 de dolari ca vai de ei, oamenii cred că-ți bați joc, și în al doilea rînd.... dar în privința asta nimic nu ne zorește și n-am nici o nevoie să despic firul în patru. Nu cumva însă să uiți că trebuie să o dai numai și numai pe mărunțiș

— Da' de unde să știu eu că tot ce mi-ai zis e adevărat, întrebă Keawe.

— Poți s-o pui la încercare chiar acum, pe dată, răspunse omul. Dă-mi cei 50 de dolari ai dumitale, ia-ți butelca și dorește-ți ca cei 50 de dolari să se întoarcă de unde au plecat. De nu se întîmplă întocmai, îți făgăduiesc pe cuvînt de onoare să desfac tîrgul și să-ți dau banii înapoi.

— Nu cumva vrei să mă tragi pe sfoară? întrebă Keawe.

Omul jură pe cîte-n lună și-n stele.

— Ei bine, fie, am să pun la bătaie tot ce am, spuse Keawe. Ce-o să mi se întîmple? Zis și făcut. Îi numără banii omului, iar omul îi dădu sticla.

— Diavole din clondir, începu el, vreau să am iarăși cei 50 de dolari.

Nici nu rosti bine aceste vorbe, că buzunarul îi era tot atît de greu ca și înainte.

— Nu încape îndoială că-i o sticlă vrăjită, exclamă Keawe.

— Acum vezi-ți de drum, băiete, și dracul să te aibă în pază! spuse omul.

— Stai o leacă! făcu Keawe, destul cu gluma. Să fim serioși: ia-ți sticla înapoi.

— Ai cumpărat-o cu mai puțin decît am dat pe ea, răspunse omul, frecîndu-și miinile. De acuma a ta e; și în ce mă privește, n-am decît o singură dorință: să-ți iei tălpășița.

Nici nu rosti bine aceste vorbe, că și sună servitorul chinez și-i porunci să-l dea pe Keawe pe ușă afară.

Cînd Keawe se trezi în stradă cu butelca sub braț căzu pe gînduri. „Dacă tot ce mi s-a zis despre sticla asta e adevărat, atunci să știi că am fost tras pe sfoară" — îi trecu lui prin minte. „Dar s-ar putea ca omul să-și fi bătut joc de mine". Primul lucru pe care-l făcu fu să-și numere banii. Erau în păr: 49 de dolari în bani americani și o monedă chiliană.

— Asta cam miroase a adevăr, spuse Keawe. Acum am să mai fac o încercare.

În acea parte a orașului străzile străluceau de curățenie de parcă te-ai fi aflat pe puntea unei nave și, deși era pe la amiază, nu se vedea nici țipenie de om. Keawe lăsă binișor clondirul în șanț și pe aci ți-e drumul. De două ori se întoarse și se uită îndărăt, dar sticla cea lăptoasă cu pîntec rotund nu se urnise din locul unde o lăsase. Mai aruncă și o a treia privire și apoi întoarse colțul. Dar nu apucă să mai facă nici trei pași, că simți o lovitură în cot, și ce credeți că-l lovise? gîtul cel lung al sticlei; cît despre pîntecul rotund, acesta era vîrît în buzunarul bluzei sale marinărești.

— Și asta miroase cale de o poștă a adevăr, spuse Keawe.

Pe urmă, întîi și întîi intră într-o prăvălie, unde cumpără un tirbușon și apoi se refugie într-un loc pustiu, în mijlocul unui maidan. Acolo încercă să scoată dopul, dar ori de cîte ori băga tirbușonul, el ieșea pe dată, iar dopul rămînea neatins ca înainte.

— Trebuie să fie vreun nou sol de dop, își spuse Keawe, și numaidecît îl cuprinse un tremur și-l trecură toate nădușelile, atîta-i era de frică de sticla aceea.

Pe cînd se întorcea în port, privirea-i fu atrasă de o prăvălie unde un om vindea scoicării și măciuci din insulele sălbatice, vechi idoli păgîni, monede de demult, stampe japoneze și chineze și tot felul de alte obiecte cu care marinarii obișnuiesc să-și umple cuferele. Cum o văzu îi și veni o idee. Intră înăuntru și oferi butelca pentru 100 de dolari. La început negustorul îi luă în rîs și-i dădu pe ea 5 dolari; dar orice s-ar spune, era un clondiraș nespus de ciudat, că doar sticlă ca aceea din care era făcut nu fusese nici cînd suflată într-o sticlărie omenească, și pe urmă culorile străluceau nespus de frumos pe albeața ei ca de lapte, iar umbra dinăuntru se frămînta de mai mare dragul; așa că, după ce se tocmi cît se tocmi, așa cum le stă în obicei confraților lui, negustorul îi dădu 60 de dolari de argint și așeză sticla pe un raft în mijlocul vitrinei.

— Va să zică, își spuse Keawe, am vîndut cu 60 de dolari ceea ce am cumpărat cu 50, sau ca să spun drept cu ceva mai puțin, căci unul dintre dolarii mei era chilian. Am să mă lămuresc acum și în privința asta.

Nici nu se întoarse bine pe bord, că se și repezi să-și deschidă cufărul: sticla era acolo, căci se întorsese mai repede decît el. Întîmplarea făcea ca pe bordul aceluiași vas să se afle și un prieten de-al lui Keawe, pe numele lui Lopaka.

— Ce te-a apucat de te tot holbezi în cufăr? îl întrebă Lo-

paka. Puntea de la provă, unde se aflau ei, era pustie, şi Keawe îi povesti totul, din fir a păr, după ce-l ceru să păstreze secretul.

— Ciudată treabă, nimic de zis, grăi Lopaka; tare mi-e frică să nu te-alegi cu cine ştie ce buclucuri de pe urma sticlei ăsteia. Un lucru e însă sigur ca lumina zilei: dacă de pacoste tot nu te poţi scăpa, nu-ţi rămîne altceva decît să tragi şi profit de pe urma tîrgului. Pune-ţi în gînd ceva ce-ţi doreşti, porunceşte să ţi se îndeplinească dorinţa şi dacă ea-ţi va fi îndeplinită întocmai, eu îţi cumpăr pe urmă sticla; grozav aş mai vrea să am *o goeletă şi să navighez în insule.*

— Mie mi-e gîndul la cu totul altceva, spuse Keawe; îmi doresc să am o casă frumoasă cu grădină pe coasta Konei, unde m-am născut; aş vrea ca uşa să-mi fie scăldată în soare, să am flori în grădină, geamuri la ferestre, tablouri pe pereţi, aşa cum am văzut în casa în care am intrat astăzi, numai că aş vrea să mai aibă încă un cat şi balcoane de jur împrejur, ca la palatul regelui. Ce viaţă fără griji aş mai duce acolo şi ce-aş mai huzuri cu rudele şi prietenii mei!

— Ce mai vorbă! spuse Lopaka. Hai s-o luăm cu noi în Hawai. Şi dacă totul se arată a fi adevărat, aşa precum o spui, am să-mi ţin făgăduiala, am să cumpăr sticla şi am să cer o goeletă.

Căzură la învoială, şi peste puţin nava o porni îndărăt spre Honolulu cu Keawe, cu Lopaka şi cu sticlă cu tot. Cum debarcară se şi întîlniră pe ţărm cu un prieten care se repezi să-l condoleze pe Keawe.

— Habar n-am de ce m-oi fi condolînd, spuse Keawe.

— Se prea poate ca tu să n-ai habar, rosti prietenul, dar află de la mine că unchiul tău, bătrînelul acela de treabă, a murit, iar vărul tău, flăcăul acela încîntător, s-a înecat în mare.

Keawe era copleşit de mîhnire şi de atîta plîns şi jale uitase pînă şi de clondir. Dar lui Lopaka nu-i ieşise din minte şi, după ce durerea lui Keawe se mai potoli oleacă, grăi precum urmează:

— Ştii la ce mă duce gîndul? Unchiul tău n-avea cumva pămînt în Hawai, în districtul Kaŭ?

— Nu, răspunse Keawe, n-avea în Kaŭ, ci pe coasta muntelui, ceva mai la miazăzi de Hooken.

— Pămînturile astea nu ţi se cuvin oare ţie acuma? întrebă Lopaka

— Ba da, spuse Keawe, pornindu-se iar pe bocit.

— Destul cît ai bocit! rosti Lopaka. Mă bate gîndul că asta-i treaba butelcii! Că doar acum ai unde să-ţi ridici casa.

— Dacă-i aşa, exclamă Keawe, rău mă mai slujeşte, omorîn-

du-mi rudele. Dar nu-i imposibil să fie aşa, căci chiar acolo mă gîndisem să-mi aşez casa.

— Oricum ar fi, dar casa nici gînd să fie clădită, spuse Lopaka.

— Asta aşa e şi nici nu s-ar putea să fie altfel, răspunse Keawe; unchiul meu avea el, ce-i drept, o leacă de cafea, de ava şi de bananieri, dar mie mi-ar trebui mult mai mult ca să mă instăresc; încolo, pămîntul nu-i decît lavă golaşă.

— Hai să mergem la avocat! îl îndemnă Lopaka. Mai am o idee ce nu-mi dă pace.

La avocat, li se aduse la cunoştinţă că unchiul lui Keawe strînsese o avere uriaşă in ultimele lui zile şi că lăsase bani *gheaţă*.

— Ăştia-s banii pentru casă! exclamă Lopaka.

— Dacă vrei să-ţi faci casă, spuse avocatul, am să-ţi dau eu adresa unul arhitect nou despre care am auzit numai bine.

— Din ce în ce mai bine! strigă Lopaka. Totul ni se netezeşte în cale. Nu ne rămîne decît să ascultăm şi de acum înainte.

O porniră prin urmare spre arhitect, pe care-l găsiră înaintea unei mese încărcate cu planuri.

— Aţi dori ceva ce nu se vede pe toate drumurile? îl întrebă arhitectul. Asta v-ar place? spuse el arătîndu-i lui Keawe o schiţă.

Nici n-apucă bine Keawe să arunce o privire pe schiţă, că şi scoase un strigăt: dorinţa ii era îndeplinită întocmai.

— Îmi doresc casa asta, se gîndi el, oricît de puţin mi-ar plăcea chipul în care mi-a fost dat s-o am. Mi-o doresc, şi acuma *nu-mi rămîne decît să iau şi* partea bună o dată cu cea rea.

Îi spuse arhitectului care-i erau dorinţele: cum voia să-i fie mobilierul, ce tablouri trebuiau puse pe pereţi şi ce bibelouri pe mese; şi la urmă întrebă la ce preţ aveau să se ridice toate acestea.

Arhitectul mai ceru lămuriri, apoi îşi luă tocul şi făcu o socoteală; după ce termină, spuse o sumă care era egală cu cea moştenită de Keawe.

Lopaka şi Keawe schimbară între ei o privire plină de tîlc.

— E cît se poate de limpede, se *gîndi* Keawe, că *de voie de* nevoie trebuie să am această casă. Diavolul mi-a dat-o, şi tare mă tem că prea mult bine n-am să am de pe urma ei; de un lucru sînt însă sigur: atîta timp cît am să am sticla asta n-am să-mi mai doresc nimic. Cu casa fie ce-o fi, mi-a hărăzit-o soarta şi nu-mi rămîne decît să iau şi partea bună şi partea proastă.

După ce puse totul la cale cu arhitectul, semnară împreună o hîrtie, şi Keawe şi Lopaka se îmbarcară pentru Australia; se

înțeleseseră între el să nu se amestece cu nimic și să-l lase pe arhitect și pe diavolul din clondir să construiască și să impodobească casa după cum i-o tăia capul.

Călătoria ar fi fost ea bună dacă n-am ține seamă de faptul că tot drumul Keawe stătu cu sufletul la gură, căci jurase să nu-și mai dorească nimic și să nu mai primească hatirurile diavolului. *După ce trecu timpul hotărît, făcură cale* întoarsă. Arhitectul le spuse că terminase casa, și atunci Keawe și Lopaka se îmbarcară pe Hall și trecură dincolo, la Kona, ca să vadă casa și să controleze dacă totul fusese făcut după dorințele lui Keawe.

Casa se înălța pe coasta muntelui in drumul vaselor. Deasupra ei, pădurea era învăluită in nori de ploaie; dedesubt se întindea lava golașă tăiată in faleze, unde fuseseră înmormintați regii de odinioară. De jur împrejurul casei se afla o grădină cu tot felul de flori. Într-o parte se întindea grădina de zarzavat în care creștea papaiasul, iar de cealaltă — livada cu arbori de piine; drept inaintea ochilor, inspre mare, se ridica un catarg de corabie impodobit cu o flamură. Cit despre casă, avea trei caturi, fiecare prevăzut cu încăperi spațioase și cu balcoane încăpătoare. Podeaua era făcută dintr-o sticlă foarte fină, limpede ca și cleștarul și *strălucitoare* ca lumina zilei. Camerele erau împodobite cu tot felul de mobile. Pe pereți atirnau tablouri înrămate cu aur, reprezentind corăbii, bătălii, femei nespus de îmbietoare și peisaje străine. Nu există pe lumea asta tablou care să aibă culori atit de vii ca acelea ce-i fuseseră atirnate lui Keawe în casa sa. Cit despre bibelouri, se întreceau care mai de care in frumusețe: găseai și ceasuri cu clopoței, și cutii cu muzicuțe, și paiațe care dădeau din cap, și cărți împodobite cu poze, și arme de preț din toate părțile lumii, și jocuri care puneau cel mai bine la încercare răbdarea *și-ncintau orele de răgaz ale unui om singuratic*. Și cum nimeni nu s-ar fi încumetat să locuiască in asemenea încăperi făcute parcă pentru a fi privite in trecere, balcoanele erau atit de cuprinzătoare încit un oraș intreg s-ar fi aflat acolo la largul lui. Keawe nu știa pe care să-l prefere: pe cel din spatele casei, care se afla sub bătaia brizei dinspre insulă și dădea spre livezi și spre grădina înflorită, sau pe cel din față, unde puteai să aspiri miresmele mării, să domini întregul perete al muntelui și să vezi Hallul trecind o dată pe săptămînă sau cam așa ceva intre Hooken și colinele Peele, sau goeletele încărcate cu lemne, ava și banane navigind in contra vintului, de-a lungul coastei.

După ce cercetară totul cu de-amănuntul, Keawe și Lopaka se așezară pe verandă.

— Ei bine, întrebă Lopaka, ți s-a împlinit întocmai dorința?

— Nu găsesc cuvinte s-o spun, grăi Keawe, e mai frumos decît un vis şi nu mai pot de bucurie.

— Un singur lucru nu-i tocmai cum ar trebui să fie, răspunse Lopaka: toate acestea puteau prea bine să se întîmple fără ca diavolul din sticlă să-şi fi vîrît codiţa. Dacă cumpăr butelca şi rămîn fără goeletă, înseamnă că mi-am băgat mîna în foc de pomană. N-am uitat că mi-am dat cuvîntul, dar cred că poţi să-mi dai încă o dovadă.

— Am jurat să nu mai cer hatiruri. Şi aşa am întrecut măsura.

— Nu-i vorba de nici un hatîr. Tot ce vreau e să văd cum arată dracul la faţă. Nu te alegi cu nimic de pe urma ăstui fapt, aşa că ruşinea nu-şi are locul; dar dacă-l văd, atunci să ştii că mă conving de-a binelea. Fă-mi te rog plăcerea şi lasă-mă să-l văd pe diavol; pe urmă banii-s aici, la îndemînă, şi cumpăr sticla.

— De un singur lucru mi-e frică. Diavolul ăsta trebuie să fie atît de cumplit la înfăţişare, încît după ce o să-l vezi o să-ţi treacă pofta de sticlă.

— Sînt om de cuvînt şi iată între noi şi banii.

— Prea bine, răspunse Keawe. De fapt şi eu sînt curios. Hai, arată-ţi puţin mutra, domnule drac!

Cît ai zice peşte, diavolul ieşi din sticlă şi intră la loc, iute ca o şopîrlă; dar Keawe şi Lopaka rămaseră stană de piatră. Se întunecase de-a binelea şi nici unuia dintre cei doi prieteni nu-i venise în minte o idee sau un cuvînt de spus. La un moment dat, Lopaka întinse banii şi apucă sticla.

— Sînt om de cuvînt, spuse el; şi în privinţa asta nu mai încape îndoială, căci altminteri nu m-aş atinge de sticlă nici cu piciorul. Dar n-am încotro, o să capăt goeleta, cîţiva dolari în buzunar, şi pe urmă am să mă descotorosesc de drac cît de repede îmi va fi cu putinţă. Căci, ca să-ţi spun drept, mi-a cam pierit pofta de cînd am văzut ce-am văzut.

— Lopaka, n-aş vrea să mă crezi mai rău decît sînt; ştiu că s-a lăsat noaptea, ştiu că drumurile-s proaste şi că nu-i tocmai plăcut să treci la ora asta pe lîngă morminte, dar trebuie să-ţi mărturisesc că de cînd am dat ochi cu mutra aceea nu pot nici să mănînc, nici să dorm, nici să mă rog pînă nu s-o depărta de aceste locuri. Am să-ţi dau un felinar, un coş, ca să pui în el butelca şi un tablou sau un lucru drăgălaş din casa mea, care ţi-o place ţie, numai pleacă cît mai repede şi du-te de te culcă la Hooken!

— Keawe, mulţi ţi-ar lua vorbele în nume de rău, mai ales după ce ţi-am făcut un serviciu prietenesc, ca acela de a-mi ţine

făgăduiala şi de a-ţi cumpăra sticla; cît despre noapte, întuneric şi drum printre morminte, află de la mine că toate astea-s de zece ori mai primejdioase pentru un om care are un asemenea păcat pe conştiinţă şi o asemenea sticlă sub braţ. Dar, cît despre mine, mi-e şi mie atît de frică, încît n-am inimă să te condamn. Am s-o iau din loc; şi mă rog să-ţi dea dumnezeu fericire în casa ta şi mie noroc pe goeletă, şi pînă în cele din urmă să ne ducem amîndoi în cer, în ciuda diavolului şi a clondirului său.

Lopaka pogorî la poalele muntelui, iar Keawe rămase pe balconul din faţă ca să asculte zgomotul iscat de potcoavele calului şi ca să urmărească lumina felinarului pînă la capătul potecii şi apoi pe faleza peşterilor, în care erau îngropaţi morţii de odinioară; şi în vremea asta el tremură, îşi frînse mîinile, se rugă pentru prietenul său şi-i mulţumi lui dumnezeu că el însuşi scăpase de acest chin.

Dar a doua zi se arătă o dimineaţă minunată, şi noua sa casă era atît de încîntătoare la vedere încît uită de spaimele prin care trecuse. Zilele se scurgeau una după alta, şi viaţa lui Keawe era numai bucurie. Îşi avea locul lui preferat pe veranda din spate, unde mînca, dormea şi citea toate noutăţile care apăreau în ziarele din Honolulu; iar dacă cineva trecea pe lîngă casă trebuia neapărat să intre şi să vadă camerele şi tablourile. Casei i se dusese vestea: în toată Kona nu i se spunea decît Ka-Hale-Nui (Casa cea mare) şi cîteodată chiar Casa cea luminoasă, căci Keawe avea un chinez care, cît era ziua de lungă, nu făcea decît să şteargă praful şi să lustruiască; şi geamurile, şi aurăriile, şi mobilele frumoase, şi tablourile străluceau de păreau luminoase ca o dimineaţă însorită. Cît despre Keawe al nostru, ori de cîte ori intra în vreo cameră, nu-şi putea înfrîna cîntecul ce i se ridica pe buze, atît de vesel îi era sufletul, iar cînd corăbiile treceau prin faţa casei înălţa flamura pe catarg.

Aşa se scurse vremea pînă în ziua cînd Keawe se duse în vizită la un prieten de-al său care stătea departe, tocmai la Kailua. Toţi îl sărbătoriră după cum se cuvenea, şi a doua zi dimineaţă se sculă în zori şi se aşternu la drum: călărea repede căci nu-l lăsa inima să stea departe de frumoasa lui casă, şi, în afară de aceasta, în noaptea următoare, morţii cei de demult aveau să se plimbe slobozi pe coastele Konei; după ce se înhăitase cu diavolul nu-i venea tocmai la îndemînă să dea ochi şi cu morţii. După ce trecu de Honaunau, în timp ce privirea-i rătăcea în depărtare, văzu înaintea lui o femeie care se scălda la ţărmul mării. Părea bine făcută, dar el n-o luă în seamă. Totuşi văzu cum îi flutură cămaşa albă cînd o îmbrăcă şi apoi holokul cel roşu; în clipa cînd ajunse în dreptul ei, ea tocmai mîntuise cu îmbrăcatul, plecase de pe ţărm şi se aţinea la marginea

potecii în holokul ei roşu, împrospătată de apa mării, cu ochii strălucitori şi prietenoşi. Nici n-o văzu bine Keawe că şi trase de frîu.

— Mi se părea că-i ştiu pe toţi cei de prin partea locului, spuse el. Cum se face că pe tine nu te-am văzut?

— Eu sînt Kokua, fiica lui Kiano, răspunse ea. M-am întors tocmai de la Oahu. Dar tu cine eşti?

— Am să-ţi spun la timpul potrivit cine sînt eu, rosti Keawe descălecînd, şi asta n-o să se întîmple chiar acum căci mi-am pus ceva în gînd şi, cum pesemne c-ai auzit vorbindu-se de mine, dacă ţi-aş spune cine sînt, s-ar putea ca răspunsul tău să nu fie sincer. Dar întîi şi întîi spune-mi: eşti măritată?

Kokua izbucni în rîs.

— De ce-mi răspunzi la întrebarea mea cu o întrebare? spuse ea. Tu eşti însurat?

— Nu, Kokua, nu sînt însurat şi pînă acum nici nu mi-a trecut niciodată prin minte, dar am să-ţi spun adevărul adevărat. Te-am întîlnit aici, la marginea drumului, ochii mei s-au oglindit în ochii tăi ca nişte stele, şi sufletul meu şi-a luat zborul spre tine ca o pasăre. Şi acum, de nu-ţi plac, să-mi spui ca să-mi văd de drum, dar de nu mă crezi mai rău decît alţi flăcăi, am să te rog să-mi spui şi asta, şi atunci mă voi întoarce din drum şi-mi voi petrece noaptea la tatăl tău, iar mîine am să-i vorbesc bătrînului.

Kokua nu răspunse nimic, dar se uită spre mare şi rîse.

— Kokua, rosti Keawe, de nu-mi spui nimic, socot că răspunsul e bun; hai să mergem la tatăl tău!

Ea o porni la drum înaintea lui şi nici acuma nu vorbi, doar din cînd în cînd se uita îndărăt, apoi îşi întorcea privirea şi şi-o aţintea undeva, departe şi-şi ţinea panglicile pălăriei între dinţi.

Cînd ajunseră în uşa casei, Kiano ieşi din verandă şi-i dădu bineţe lui Keawe, spunîndu-i pe nume. Atunci fata îl privi cu atenţie căci vestea despre casa lui cea mare ajunsese pînă la urechile ei, şi, de bună seamă, mulţi s-ar fi lăsat ispitiţi. Petrecură seara în mare bucurie; sub ochii părinţilor ei, fata se arăta îndrăzneaţă ca un paj şi-l lua în rîs pe Keawe, căci avea limba ascuţită. A doua zi, după ce vorbi între patru ochi cu Kiano, o întîlni pe fată şi rămaseră amîndoi, singuri.

— Kokua, spuse el, ieri m-ai batjocorit cît a fost seara de lungă; mai ai încă vreme să mă alungi. N-am vrut să-ţi spun numele meu din pricina casei celei frumoase: mi-era frică să nu-ţi placă prea mult casa şi prea puţin bărbatul care te iubeşte. Acum ai aflat totul şi, dacă voia ta e să nu mă mai vezi, spune-mi-o în faţă.

— Nu, exclamă Kokua, nu vreau asta! şi pe cînd rosti aceste vorbe ea nu mai rîse, şi atunci Keawe n-o mai întrebă nimic.

Aşa şi-a arătat Keawe dragostea: lucrurile au mers cum nu se poate mai repede Dar de ce ne-am mira de lucrul acesta? Oare săgeata nu zboară tot atit de repede. iar glontul puştii n-o întrece oare, şi totuşi nu-şi ating amîndouă ţinta? E drept că lucrurile au mers repede, dar ele au ajuns departe, şi gîndul lui Keawe şi-a găsit ecou în inima tinerei fete: ea-i auzea vocea în vuietul talazurilor ce se izbeau de lavă şi pentru bărbatul pe care-l văzuse numai de două ori in viaţă şi-ar fi părăsit şi tată. şi mamă, şi insulele natale. Cit despre Keawe, calul său zbura pe cînd se cătăra pe poteca de munte, iar atunci cînd trecu sub faleza in care erau săpate mormintele, tăcănitul potcoavelor şi cîntecele vesele ale lui Keawe treziră ecouri în peşterile funerare. Tot intr-un cîntec o ţinu pînă la casa cea luminoasă. Se aşeză să mănînce pe balconul cel mare, şi chinezul se minună auzindu-şi stăpinul cintind intre imbucături. Soarele cobori la orizont, şi se lăsă noaptea; şi Keawe trecea de pe un balcon pe altul la lumina lămpilor, iar cîntecul lui, ce ţîşnea din înaltul muntelui, îi umplea de mirare pe marinarii de pe vase.

— Iată-mă ajuns în culmea fericirii, îşi spuse el. Viaţă mai bună nici că mi-aş putea dori, eu sînt pe o culme, iar în jurul meu totul coboară spre mai rău. Astăzi am să aprind pentru prima dată lumina în toată casa şi am să mă scald în baia mea cea frumoasă, cu apă caldă şi rece, şi am să dorm singur în patul din camera mea nupţială.

Îi porunci chinezului, care se sculă somnoros, să se ducă să aprindă focul. Pe cînd trebăluia jos, la cazane, chinezul îşi auzea stăpînul cîntînd şi veselindu-se sus, deasupra lui, în camerele luminate. După ce apa se încălzi, îşi chemă stăpînul; chinezul îl mai auzi cîntînd, apoi cîntecul se întrerupse, în timp ce Keawe se dezbrăca, şi apoi se frînse brusc. Chinezul mai trase ce mai trase cu urechea şi, neauzind nimic, il strigă de jos pe Keawe şi-l întrebă dacă totul era in ordine, iar Keawe îi răspunse „da" şi-i spuse să se ducă la culcare; dar cîntecul nu mai răsună în casa cea luminoasă, şi toată nopticica chinezul auzi paşii stăpînului său străbătînd fără încetare balcoanele.

Iată ce se întîmplase: dezbrăcîndu-se ca să se scalde, Keawe zări pe pielea sa o pată ca acelea pe care le lasă lichenii pe stîncă, şi atunci cîntecul îi îngheţă în gură. Căci cum o văzu, el işi dădu seama că nu-i altceva decît lepră.

Pentru oricine e trist să se îmbolnăvească de această boală. Şi oricui i-ar fi venit nespus de greu să părăsească o casă atît de frumoasă şi atit de comodă, să-şi lase toţi prietenii şi să se ducă pe coasta de nord a Molokaiului, între faleza cea inaltă şi brizanţi. Dar cu atît mai vrednic de milă era Keawe, care abia cu o zi înainte

întîlnise dragostea și o cîștigase nu mai tîrziu decît în dimineața aceea și care acum vedea că toate speranțele sale se sfarmă dintr-o dată ca sticla!

O clipă rămase pe marginea căzii, apoi sări în sus strigînd, se repezi afară și începu să măsoare balconul de la un capăt la altul, pradă deznădejdii.

— Aș părăsi de bunăvoie Hawaiul, pămîntul părinților mei, își spuse Keawe, aș părăsi cu inima ușoară casa aceasta înaltă, cu multe ferestre, din vîrful muntelui. Nu m-aș da înapoi să mă duc la Molokai, la Kalaupapa, lîngă faleze, și să trăiesc în mijlocul bolnavilor, să dorm alături de ei, departe de strămoși. Dar ce rău am făcut, ce păcat îmi apasă sufletul ca să trebuiască s-o întîlnesc pe Kokua ieșind proaspătă din mare în amurg? Kokua, vraja inimii mele! Kokua, lumina vieții mele! Niciodată n-am să mă mai pot însura cu ea, niciodată n-am s-o mai pot ține cu mîna mea plină de iubire, de aceea, Kokua, *numai pentru tine stau și mă tînguiesc!*

Luați aminte ce fel de om era Keawe al nostru: ar fi putut rămîne foarte bine acolo, în casa cea luminoasă, ani în șir, fără ca nimeni să ia seamă la boala lui, dar el nu-și putea găsi liniștea știind că trebuia s-o piardă pe Kokua. Dar mai mult decît atît: el s-ar fi putut căsători cu Kokua așa cum era, ba chiar mulți ar fi procedat astfel, căci mulți sînt cei ce n-au mai multă inimă decît un porc, dar Keawe o iubea pe fată cu o dragoste bărbătească și n-ar fi vrut să-i facă vreun rău sau s-o primejduiască în vreun fel.

Cînd își aduse aminte de sticlă abia trecuse de miezul nopții. Se duse în veranda din spate și-și aminti de ziua cînd se arătase diavolul: numai ce se gîndi și-i și îngheță sîngele în vine.

— Cumplită-i butelca aceea, gîndi Keawe, cumplit e și diavolul și-i groaznic să trăiești sub amenințarea flăcărilor iadului! Dar ce altă speranță de însănătoșire îmi rămîne? Și cînd m-aș mai putea căsători cu Kokua? Cum vine asta !? L-am înfruntat pe diavol pentru o casă și n-am să-l înfrunt iarăși ca s-o cîștig pe Kokua?

Și-aduse aminte că a doua zi Hallul trecea în drumul lui spre Honolulu. „Acolo trebuie să mă duc întîi și întîi — își spuse el — ca să mă-ntîlnesc cu Lopaka. Căci altceva mai bun n-am în afara speranței de a regăsi sticla de care m-am descotorosit cu atîta bucurie".

Nu putu închide ochii toată noaptea, îmbucăturile i se opreau în gîtlej, dar nu uită să-i trimită o scrisoare lui Kiano și cînd se apropie ora sosirii vasului-poștă încălecă pe cal și coborî faleza mormintelor. De sus se cernea o ploaie deasă; calul înainta anevoie; Keawe aruncă o privire spre gurile căscate, înecate în beznă ale peșterilor și-i invidie pe morții care dormeau acolo și puseseră capăt

necazurilor. Amintindu-şi cum galopase pe acolo cu o seară înainte, fu cuprins de mirare. Nu trecu mult şi ajunse la Hooken. Toţi cei din partea locului erau adunaţi ca întotdeauna ca să întîmpine vasul-poştă. Sub şopron, în faţa prăvăliilor, oamenii stăteau şi glumeau sau îşi povesteau veştile nou aflate, numai lui Keawe nu-i ardea de pălăvrăgit; se aşezase în mijlocul lor, dar privirea îi rătăcea pe afară, urmărind răpăielile ploii pe case şi talazurile ce se izbeau de stînci, şi abia de-şi putea înfrîna suspinele.

— Keawe din casa cea luminoasă e trist, îşi spuneau oamenii unul altuia.

Şi într-adevăr era trist căci avea de ce să fie.

Hallul acostă, şi Keawe se urcă în baleniera care-l duse pe bord. Puntea din spate era plină cu haoli* care vizitaseră vulcanul după cum le era obiceiul; mijlocul vasului era ticsit cu canaci ** şi puntea din faţă cu boi sălbatici din Hilo şi cu cai din Kaū, dar Keawe, copleşit de durere, se ţinea deoparte şi se uita spre casa lui Kiano. Abia de se distingea pe ţărm printre stîncile negre, la umbra cocotierilor, şi lîngă uşă se vedea un holoku roşu, nu mai mare decît o muscă, care se foia grăbit de colo-colo.

— Ah! regină a inimii mele, strigă el, îmi primejduiesc preţiosul meu suflet ca să fii a mea!

Nu trecu mult, şi beznele nopţii îi învăluiră, luminile se aprinseră în cabine, şi haolii începură să joace cărţi şi să bea whisky după cum le era obiceiul, dar Keawe nu făcu altceva toată noaptea decît să măsoare puntea, încoace şi colo; şi a doua zi, pe cînd treceau prin faţa coastei Maui şi Molokai, el tot o mai măsura ca o fiară sălbatică prinsă în cuşcă.

Spre seară, ocoliră capul Diamantului, şi ajunseră la digul din Honolulu. Keawe coborî de pe vas o dată cu ceilalţi călători şi, cum ajunse în port, începu să întrebe în stînga şi în dreapta de Lopaka. Află că era proprietarul unei goelete, cea mai bună din insulă, şi că plecase tocmai la Pola-Pola sau Kahiki, aşa că nu mai putea nădăjdui să-l găsească. Keawe îşi aduse aminte de unul dintre prietenii acestuia, un avocat din oraş (al cărui nume nu trebuie să-l dezvălui), şi se interesă de el. I se spuse că se îmbogăţise peste noapte şi că avea o casă nouă şi frumoasă pe ţărmul lui Waikiki; lucrul acesta îi dădu de gîndit lui Keawe, care chemă o trăsură şi se duse la avocat.

Casa era nou-nouţă, copacii din grădină nu crescuseră mai mari de o şchioapă, încît păreau nişte trestii, iar avocatul, în timp ce se prezenta, părea a fi nespus de mulţumit.

* Albi (N. trad.).
** Nume dat locuitorilor din insulele Pacificului (N. trad.).

— Cu ce ţi-aş putea fi de folos? întrebă el.

— Eşti prietenul lui Lopaka, răspunse Keawe. şi dat fiind că Lopaka a cumpărat de la mine un anumit obiect, cred că d-ta m-ai putea ajuta să-l regăsesc.

Avocatul se întunecă la faţă.

— Aş putea să mă prefac că nu înţeleg despre ce este vorba, domnule Keawe, spuse el, dar n-am s-o fac, deşi afacerea pe care d-ta o răscoleşti e al naibii de păcătoasă. Te rog să mă crezi că nu ştiu unde anume l-ai putea găsi, dar am anumite bănuieli şi, dacă ai vrea să te duci într-un loc unde am să te trimit eu, cred că ai să-i dai de urmă.

Şi-i dădu numele unui om pe care de asemenea, prefer să nu-l pomenesc. Trecură zile întregi, timp în care Keawe se ducea de la unul la altul, întîlnind pretutindeni în calea sa veşminte noi, trăsuri, case noi şi frumoase, şi pretutindeni îl întîmpinau oameni foarte mulţumiţi, deşi, ca să spunem drept, cum se aducea vorba despre clondir, ei se întunecau la faţă.

— Fără îndoială că sînt pe drumul cel bun, se gîndi Keawe. Hainele acestea noi şi trăsurile sînt darurile micului diavol, şi mutrele pe care s-a întipărit fericirea sînt ale celor care au profitat cît au putut de pe urma lui şi apoi s-au descotorosit cu uşurinţă de lucrul acela afurisit. Cînd au să-mi iasă înainte feţe palide şi cînd la ureche au să-mi ajungă suspine, am să ştiu că nu mai am drum lung de bătut pînă la sticlă.

Într-un sfîrşit, fu trimis la un haol din Beritannia Street. Cînd ajunse la uşa acestuia, către ora cinei, văzu semnele obişnuite: casa era nouă, grădina abia plantată, iar ferestrele străluceau în lumina lămpilor electrice. Cînd apăru proprietarul, un fior de speranţă şi totodată de teamă îl străbătu pe Keawe din creştet pînă în tălpi. Era un tînăr de o paliditate cadaverică, cu ochii înconjuraţi de cearcăne, cu părul ciufulit şi cu aerul unui om condamnat la spînzurătoare.

— De bună-seamă că aici e, gîndi Keawe, şi cînd vorbi cu tînărul îi spuse de-a dreptul ceea ce căuta:

— Am venit să cumpăr sticla, rosti el.

La vorbele acestea, tînărul haol din Beritannia Street trebui să se sprijine de perete.

— Sticla! bîigul el. Ai venit să cumperi sticla!

Apoi păru că-i gata să se înăbuşe, dar îl strînse pe Keawe de braţ şi-l duse înăuntru, în casă, şi umplu două pahare cu vin.

— În sănătatea dumitale! îi ură Keawe, care se obişnuise cu obiceiurile haolilor. Aşa e cum am spus, adaugă el, am venit să cumpăr sticla. Ce preţ are acuma?

Cum auzi întrebarea, tînărul lăsă să-i lunece paharul printre degete și aruncă lui Keawe o privire inspăimintată.

— Prețul! exclamă el. Vrei să-i știi prețul! Nu-l cunoști?

— Nu, nu-l cunosc și te-ntreb care e, răspunse Keawe. Dar ce-i cu dumneata? Nu cumva s-a iscat vreun bucluc în ce privește prețul?

— A scăzut mult valoarea sticlei de cind ai avut-o dumneata, domnule Keawe, spuse tînărul, abia legind vorbele intre ele.

— *Bine, bine, am s-o iau mai ieftin. Cit ai dat pe ea?*

Tinărul se făcuse alb ca varul.

— Doi cenți, rosti el.

— Cum? Doi cenți? Asta inseamnă că n-o mai poți vinde decit cu unul singur, iar cel ce-o cumpără...

Vorbele ii inghețară pe buze; cel care avea să cumpere sticla n-avea s-o mai vîndă niciodată, și dracul dinăuntrul ei ii va ține tovărășie pînă la moarte, pînă cind il va lua și-l va duce in fundul aprins al iadului.

Tînărul din Beritannia Street căzu in genunchi.

— Cumpăr-o, pentru dumnezeu, strigă el, o să-ți dau toată averea mea pe deasupra. Cind am cumpărat-o la prețul acela imi pierdusem mințile. Furasem bani de la magazinul in care lucram, nu mai aveam nici o scăpare, mă păștea temnița.

— Sărman de tine, spuse Keawe, ți-ai virit sufletul intr-o treabă atit de lipsită de speranță ca să nu-ți primești pedeapsa ce ți se cuvenea de drept in urma faptei tale rușinoase și crezi că eu aș putea șovăi in fața dragostei? Dă-mi clondirul! Sint sigur că ai și pregătit mărunțișul. Ține o monedă de 5 cenți!

Lucrurile stăteau intocmai cum bănuise Keawe: tinărul își pregătise mărunțișul intr-un sertar: sticla trecu dintr-o mină intr-alta, și degetele lui Keawe nici nu se incleștară bine de gitul ei, că își și exprimă dorința să se insănătoșească. Și intr-adevăr, cind ajunse in camera lui și se dezbrăcă inaintea oglinzii, pielea ii era netedă, ca de copil. Și atunci se intimplă un lucru nespus de curios: abia se infăptuise minunea, că lui Keawe nici nu-i mai păsa de lepră și abia de se mai gindea la Kokua. Un singur gind ii frăminta mintea: acum era legat de diavolul din clondir, pe viață, de-a pururi, și altceva decit să se prefacă in scrum pentru totdeauna in flăcările iadului n-avea ce să mai aștepte. Undeva, departe, inaintea lui, le văzu arzind in inchipuire, inălțindu-se amenințătoare, și sufletul său fu cuprins de o sfirșeală, iar bezna il invălui.

Cind își reveni in simțiri, Keawe își aminti că in seara aceea la hotel cinta orchestra. Se duse și el, căci ii era frică de singurătate, dar nici acolo, printre oamenii fericiți, în timp ce asculta notele cind

joase, cînd ascuțite și vedea pe Berger conducînd orchestra, nu-și găsi liniștea căci n-auzea decît trosnetul pojarului și nu vedea decît pălălăile arzînd în genunile fără fund. Deodată orchestra începu să cînte Hi-Ki-Ao-Ao. Cîntecul acesta îl aminti de Kokua și-l mai dădu puțin curaj.

„Acum nu mai am încotro — se gîndi el —, și încă o dată nu-mi rămîne decît să iau și partea cea bună, și partea cea rea".

Se întoarse deci în Hawai cu primul vas și, de îndată ce-l fu cu putință, se căsători cu Kokua și o aduse pe coasta muntelui, în casa cea luminoasă.

Lucrurile stăteau cam așa: cînd erau împreună, inima lui Keawe își găsea liniștea, dar cum rămînea singur îl năpădeau tot felul de gînduri, care de care mai înfricoșătoare, și auzea pîrîitul flăcărilor și vedea focul învăpăiat arzînd în hiolele fără fund. Fata i se dăruise cu trup și suflet, inima îi tresălta în piept cînd el i se arăta înaintea ochilor, mîna i se lipea de a lui, și era atît de gingașă din creștet pînă în tălpi încît nimeni n-ar fi putut-o vedea fără să nu fie cuprins îndată de bucurie. Era blîndă din fire și totdeauna avea pe buze cuvinte duioase. Știa tot felul de cîntece și, cirîpind ca o păsăruică, se plimba prin casa cea luminoasă, mai strălucitoare decît tot ce se afla în cuprinsul celor trei etaje. Keawe se desfăta privind-o și auzindu-i glasul, dar de îndată trebuia să se tragă într-un ungher ca să plîngă și să se tînguie în voie, gîndindu-se la prețul cu care-o plătise. Apoi își ștergea ochii, își spăla fața și se ducea să se așeze cu Kokua pe balcoanele cele mari, ca să-și unească glasul cu al ei și să-i zîmbească cu jale în suflet cînd ea îi zîmbea.

Într-o bună zi, pasul Kokuei nu se mai arătă atît de sprinten, iar cîntecele ei deveniră din ce în ce mai rare. Acum nu numai Keawe plîngea pe ascuns: se ascundeau unul de celălalt, și fiecare se așeza pe cîte un balcon la celălalt capăt al casei celei luminoase, care-i despărțea. Keawe era atît de cufundat în deznădejdea lui încît abia de băgă în seamă schimbarea ce se petrecuse cu Kokua și care de fapt îl mulțumea căci avea acum mai multe ceasuri de răgaz ca să rămînă singur cu gîndurile lui și nu mai trebuia atît de des să-și ascundă inima-i bolnavă sub o față zîmbitoare. Dar într-o zi, în timp ce mergea prin casă fără zgomot, auzi niște suspine ca de copil și o văzu pe Kokua zbătîndu-se pe balcon și plîngînd de mai mare jalea.

— Bine faci că plîngi în casa asta, Kokua! spuse el. Dar mi-aș fi dat capul pentru ca măcar tu să fii fericită.

— Eu fericită! strigă ea. Keawe, pe cînd trăiai singur în casa ta cea luminoasă îți mersese vestea de la un capăt la celălalt al

insulei că ești un om fericit; rîsul și cîntecul nu-ți mai piereau de pe buze, și chipul iți era luminos ca un răsărit de soare. Pe urmă te-ai căsătorit cu biata Kokua. Numai dumnezeu din cer știe care-i sînt păcatele..., dar din ziua aceea zîmbetul nu ți-a mai înflorit pe buze! Vai! exclamă ea, ce s-a întîmplat oare? Îmi închipuiam că sînt drăguță și știam că te iubesc; de unde s-a iscat norul ăsta care-mi întunecă bărbatul?

— Biată Kokua! spuse Keawe.

Se așeză lîngă ea și încercă să-i ia mîna în mîna lui, dar ea și-o trase repede îndărăt.

— Biată Kokua, urmă el, biata mea copilă, dulcea mea! Credeam că nu vezi nimic. Dar acum ai să afli totul. Cel puțin să-ți fie milă de bietul Keawe; ai să-nțelegi cît de mult te-a iubit odată, căci a înfruntat iadul ca să te aibă, și cît te mai iubește (bietul condamnat) pentru că atunci cînd te vede îți mai poate zîmbi.

Acestea fiind zise, îi spuse toată povestea de la început și pînă la sfîrșit.

— Ai făcut asta pentru mine!? strigă ea. Și eu care nu-mi găseam liniștea!

Kokua îl îmbrățișă și plînse pe umărul lui.

— Ah! copilă ce ești! spuse Keawe. Dar eu parcă-mi găsesc liniștea cînd mă gîndesc la focul iadului!?

— Nu vorbi așa, răspunse ea; nimeni nu poate fi pierdut din dragoste pentru Kokua, fără să aibă alte păcate pe suflet. Keawe, îți făgăduiesc că am să te salvez cu mîinile astea ale mele sau am să pier o dată cu tine. Altfel ar fi oare cu putință? Tu mă iubești și-mi dăruiești sufletul tău și-ți închipui că eu nu mi-aș da viața întru izbăvirea ta!

— Ah! draga mea, poți să-ți dai și de o sută de ori viața căci mie tot n-o să-mi ajute la nimic, dar în schimb ai să mă lași singur pînă cînd mi-o veni vremea să mă duc în iad.

— Află că eu am fost crescută într-o școală din Honolulu și am știință de carte. Îți spun că am să-l izbăvesc pe cel pe care-l iubesc. De ce-o ții tu morțiș cu centul? Lumea nu-i toată americană. În Anglia există o monedă care se numește farthing și care valorează cam jumătate de cent. Ah! Nenorocire! exclamă ea, asta nu ne ajută mare lucru căci cel ce cumpără sticla e pierdut, și altul la fel de curajos ca tine n-o să se mai găsească! Dar mai există și Franța: acolo la ei, există o monedă mică mititică, pe numele ei centimă. Un cent are vreo 5 centime sau cam așa ceva. O monedă mai bună nici c-am putea găsi. Hai, Keawe, hai să mergem în insulele franceze! Să mergem în Tahiti cît de repede ne pot duce vasele. O să ne facem rost de 4 centime, de 3 centime, de 2 centime și de o cen-

tită ; avem patru vinzări posibile pentru viitor şi unde mai pui că sintem doi ca să punem tirgul la cale. Hai, Keawe! sărută-mă şi alungă-ţi îndoiala! Kokua are să te apere!

— Har divin! strigă el. Nu pot să cred că dumnezeu o să mă pedepsească pentru că-mi doresc un lucru atit de bun. Fie precum ţi-e voia, du-mă unde vrei: îmi încredinţez viaţa şi izbăvirea in miinile tale.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Kokua începu să se pregătească de plecare. Ea luă cufărul cu care pleca Keawe pe mare şi intii şi intii aşeză clondirul într-un colţ, apoi umplu cufărul cu lucrurile cele mai de preţ şi cu cele mai frumoase bibelouri din casă.

— Trebuie să facem să se creadă că sintem oameni bogaţi, altminteri cine şi-ar pleca urechea la povestea sticlei? spuse ea.

Cit timp a stat şi a trebăluit, s-a arătat veselă şi zglobie ca o păsărică. Doar cînd se uita spre Keawe, ochii i se umpleau de lacrimi şi atunci lăsa totul baltă şi dădea fuga să-l îmbrăţişeze. Cit despre Keawe, parcă i se luase o piatră de pe inimă; acum, că-şi împărtăşise taina şi că încolţise în el nădejdea, părea alt om: călca mai uşor şi răsufla iarăşi in voie. Dar spaimele mai erau încă aproape, şi din cind în cînd, aşa cum vintul suflă o luminare, nădejdea murea in el, şi vedea flăcările vînzolindu-se şi focul învăpăiat arzînd în străfundurile iadului.

Dădură pretutindeni de veste că pleacă intr-o călătorie de plăcere in Statele Unite, lucru ce păru ciudat, dar totuşi mai puţin ciudat decit adevărul, dacă cineva i-ar fi dat de urmă. Pînă la Honolulu merseră cu Hallul şi de acolo plecară pe Umatia la San Francisco, impreună cu o mulţime de haoli. La San Francisco se urcară pe vasul Tropic Bird, care se îndrepta spre Papeete, principala aşezare franceză din insulele sudului. Ajunseră după o călătorie plăcută, într-o zi frumoasă, cind bătea musonul, şi văzură stîncile înspumate de talazuri şi Motuiti cu palmierii săi, iar cind goeleta intră in golf, privirile li se opriră asupra caselor albe ale oraşului înşirate de-a lungul ţărmului, intre copacii verzi, şi mai sus, deasupra munţilor şi a norilor din Tahiti, Insula cea Înţeleaptă.

Socotiră că cel mai cuminte e să inchirieze o casă şi-şi aleseră una ce se afla chiar faţă in faţă cu consulatul britanic; astfel puteau să-şi arate mai uşor bogăţia şi să bată la ochi cu caii şi trăsurile lor. Le era lesne să capete tot ce voiau atita timp cit aveau clondirul asupra lor: Kokua era mai indrăzneaţă decit Keawe şi, de fiecare dată cind avea vreo dorinţă, il chema pe diavol şi cerea 20 sau 100 de dolari. Aşa se face că tot oraşul află repede de ei; şi străinii sosiţi din Hawai, caii şi trăsurile lor falnice, holokurile şi dantelele Kokuei alcătuiră subiectul a nenumărate conversaţii.

Se obişnuiră repede cu limba tahitiană, care semăna bine cu cea care se vorbeşte în Hawai, căci numai citeva litere se deosebesc. Cum reuşiră să se exprime cu uşurinţă începură să ofere butelca. Vă puteţi da seama că nu le venea prea la îndemînă să deschidă acest subiect; nu era tocmai uşor să convingi oamenii că vorbeşti serios cînd oferi cu 4 centime un izvor de sănătate şi de bogăţii fără de sfîrşit. De altminteri trebuiau neapărat să explice şi neajunsurile sticlei. Şi atunci ori oamenii nu-i luau în serios şi rîdeau, ori exagerau părţile rele, deveneau serioşi şi se fereau de Keawe şi de Kokua ca de nişte oameni care sînt in legătură cu diavolul. Departe de a cîştiga teren, nu trecu mult, şi amindoi se văzură evitaţi de întregul oraş: copiii fugeau de ei ţipînd, lucru pe care Kokua nu-l putea suferi, catolicii îşi făceau cruce cind ii intîlneau in drum, şi toţi, de parcă s-ar fi înţeles, le refuzară propunerile. Sufletul lor fu cuprins de deznădejde. După o zi obositoare, îşi petreceau seara în noua lor casă fără să schimbe o vorbă între ei, numai din cînd în cind tăcerea era întreruptă deodată de un sughiţ de plins al Kokuei. Uneori se rugau împreună, alteori puneau sticla pe podea şi rămîneau toată seara uitîndu-se la umbra ce se mişca inăuntrul ei. Atunci li se făcea frică să se mai culce. Trecea mult timp pînă-i lua somnul şi dacă unul dintre ei adormea, cînd se trezea îl găsea pe celălalt plingînd pe tăcute in intuneric sau se vedea singur căci celălalt fugise din casă, din vecinătatea sticlei, şi rătăcea pe sub bananierii din grădină sau pe ţărm, in razele lunei.

Intr-o noapte, Kokua se trezi şi se văzu singură. Keawe plecase. Ea pipăi patul cu mina, dar culcuşul lui era rece. Atunci o cuprinse frica şi se ridică in capul oaselor pe pat. O rază de lună răzbătea prin obloane. In lumina ei se putea vedea sticla zăcînd pe podea. Afară, vîntul bătea cu putere, copacii stufoşi din alee fremătau, şi frunzele moarte foşneau pe verandă. Printre aceste zgomote, Kokua desluşi un altul. Dacă era fiară sau om, ea n-ar fi putut-o spune, dar ceeace-i fu dat să audă era trist ca moartea şi-ţi sfîşia inima. Se ridică binişor, intredeschise uşa şi aruncă o privire în curtea scăldată în lumina lunei. Acolo, sub bananieri, Keawe stătea intins cu capul în colb şi se jelea. Primul gînd al Kokuei fu acela de a fugi spre el şi a-l mingiia, dar cel de-al doilea gind o ţintui locului. Keawe se arătase faţă de nevasta lui ca un om curajos; in clipa aceea de slăbiciune ea nu trebuia să-l facă să roşească ducîndu-se lingă el şi atunci se întoarse în casă.

— Cerule! exclamă ea. Cît de nepăsătoare şi de slabă am fost! El, şi nu eu, e ameninţat de osînda eternă; el, şi nu eu, şi-a luat asupră-şi blestemul. Pentru mine, pentru dragostea unei fiinţe de nimic, care nu-i poate da nici un ajutor, vede el acum atit de

aproape flăcările iadului... ba mai simte şi fumul aşa cum stă acolo afară, întins în bătaia vîntului, sub razele lunei. Sînt oare atît de greoaie la minte încît n-am putut înțelege pînă acum care mi-e datoria sau am înțeles-o şi m-am ferit de ea? Dar acum, cu toată dragostea de care sînt în stare, îmi iau inima în dinți; îmi iau rămas bun de la dalbele trepte ale cerului şi de la chipurile prietenilor care m-aşteaptă acolo sus. Cu dragoste voi răspunde dragostei, şi iubirea mea nu va fi mai prejos de cea a lui Keawe! Cu sufletul meu îi voi izbăvi sufletul, şi al meu va fi cel care va pieri!

Se pregăti repede de plecare. Luă bani pentru schimb, prețioasele centime pe care le păstrau totdeauna lingă el, căci moneda aceasta e foarte rară, iar ei o luaseră de la birourile guvernămîntului. Cînd ieşi în stradă, cerul se acoperise, şi luna intrase în nori. Oraşul dormea, şi ea nu ştia încotro să-şi îndrepte paşii cînd auzi pe cineva tuşind în umbra copacilor.

— Bătrîne, spuse Kokua, ce faci aici, afară, în noaptea asta înghețată?

Bătrînul tuşea atît de tare încît abia de-i putu răspunde, dar ea înțelese că era sărac şi străin de acele locuri.

— N-ai vrea să-mi faci un serviciu? îl întrebă Kokua. Eşti străin ca şi mine. Eşti bătrîn, pe cînd eu sînt o femeie tînără; n-ai vrea să ajuți o fiică a Hawaiului?

— Ah! exclamă bătrînul. Tu eşti vrăjitoarea din cele opt insule şi încerci să-mi ispiteşti pînă şi bătrînul meu suflet? Noroc că am auzit vorbindu-se de tine şi am să mă păzesc de răutatea ta.

— Stai jos aici, îl rugă Kokua, şi lasă-mă să-ți povestesc ceva! Îi spuse toată povestea lui Keawe de-a fir a păr.

— Şi iată, încheie ea, acum sînt nevasta lui, pe care a cîştigat-o cu prețul sufletului său. Ce-mi rămîne de făcut? Dacă m-aş duce eu la el şi i-aş cere să-mi vîndă sticla, n-o să mi-o dea. Dacă te duci însă dumneata, o să ți-o vîndă numaidecît. Eu rămîn aici să te aştept. O să-ți dea sticla cu patru centime şi eu am s-o cumpăr de la d-ta cu 3. Dumnezeu să-i dea curaj unei biete fete!

— Dacă ai de gînd să mă-nşeli, spuse bătrînul, dumnezeu o să te pedepsească cu moartea.

— Aşa va fi! strigă Kokua. Fii sigur că aşa va fi. N-aş putea să te mint: dumnezeu n-ar îngădui-o.

— Dă-mi cele 4 centime şi aşteaptă-mă aici! spuse bătrînul.

Cînd Kokua rămase singură în stradă, îşi simți sufletul cuprins de o răceală de moarte. Vîntul se izbea mugind de copaci, şi ei i se părea că pîrîie flăcările iadului; umbrele se agitau în lumina felinarului, şi ei i se părea că deosebeşte mîinile şi ghearele diavolilor. Dacă ar fi avut putere, ar fi luat-o la goană şi dacă şi-ar fi

tras răsuflarea ar fi țipat; dar, de fapt, nu putea să facă nici una, nici cealaltă și rămase in stradă ca un copil înspăimintat.

Atunci se arătă și bătrinul cu sticla în mină.

— Am făcut întocmai cum mi-ai cerut. L-am lăsat pe soțul tău plîngînd ca un copil; noaptea asta o să doarmă liniștit! și pe cînd rostea aceste vorbe îi întinse sticla.

— Înainte de mi-o dai, spuse gîfîind Kokua, profită de pe urma ei: cere-i să scapi de tuse.

— Sînt prea bătrîn, rosti omul, și prea aproape de mormînt ca să primesc un hatîr de la diavol. Dar ce va să zică asta? De ce nu iei sticla? Șovăi?

— Nu, nu șovăi! strigă Kokua, m-a prins doar o slăbiciune, mai dă-mi o clipă de răgaz. Carnea se împotrivește să primească acest lucru blestemat. Numai o clipă de răgaz mai dă-mi!

Bătrînul o învălui pe Kokua într-o privire plină de duioșie.

— Biată copilă! o compătimi el, ți-e frică; te-a părăsit curajul. Ei bine, dacă-i așa, am s-o păstrez eu. Sînt bătrîn și niciodată n-am să-mi mai găsesc fericirea pe lumea asta... cît despre cealaltă....

— Dă-mi-o! gemu Kokua. Ține banii! Crezi că-s atît de mîrșavă? Dă-mi sticla!

— Dumnezeu să te binecuvînteze, copila mea! spuse bătrînul.

Kokua își ascunse sticla sub holok, își luă rămas bun de la bătrîn și o porni pe alee fără să știe încotro se duce. Căci de acum înainte toate străzile erau pentru ea aceleași și toate duceau către iad. Cînd mergea liniștit, cînd grăbea pasul; cînd îi venea să strige în noapte, cînd se așeza la marginea drumului în praf și izbucnea în plîns. Tot ceea ce învățase despre iad îi revenea în minte: vedea țîșnind flăcările și simțea fumul, iar carnea i se frigea pe cărbunii aprinși.

În zori își veni în fire și se întoarse acasă. Bătrînul avusese dreptate: Keawe dormea dus, ca un copil. Kokua se uită la fața lui.

— Acum, bărbate, șopti ea, ți-a venit ție rîndul să dormi. Cînd ai să te trezești va fi rîndul tău să cînți și să rîzi. Dar vai! pentru biata Kokua nu mai există somn, sau cîntece, sau bucurie, nici pe pămînt și nici în cer.

După ce-și descărcă sufletul, se întinse lîngă Keawe și căzu numaidecît într-un somn adînc, căci era copleșită de oboseală.

Tîrziu, în cursul dimineții, bărbatul ei o trezi din somn și-i spuse vestea cea bună. Trebuie să fi fost nebun de bucurie dacă nu-și dădu seama de deznădejdea pe care ea o ascundea cu atîta neîndemînare. Cuvintele i se opreau în gît, dar ce importanță avea lucrul acesta!? Keawe vorbea și pentru ea. Nu mîncă nici o îmbucătură, dar cine s-o ia în seamă? Doar Keawe golise toată farfu-

ria. Keawe o vedea şi-o auzea ca prin vis; erau clipe cînd ea uita şi incepea să se indoiască; trebuia să-şi apese fruntea cu mina căci prea dureros era să se stie condamnată la iad şi să-şi audă soţul fiecărind.

In timpul mesei, Keawe nu vorbi despre altceva decit despre ziua cînd aveau să se întoarcă acasă: ii mulţumi nevestii-si că-i izbăvise, o mingiie, ii spuse că-i singurul lui ajutor. Şi în cele din urmă incepu să-şi bată joc de bătrinul care fusese atit de prost ca să cumpere clondirul.

— Părea că-i un bătrin de treabă, spuse Keawe, dar nu te poţi increde in aparenţe. La ce i-o fi trebuind afurisitului sticla ?!

— Bărbate, spuse Kokua cu milă, poate că voia să se folosească de ea în scopuri bune?

Keawe rise cu un rîs de om înfuriat:

— Prostii! Nu era decit un ticălos bătrîn şi pe deasupra prost de dă in gropi. Sticla era doar greu de vindut cu 4 centime, darămite cu 3? O să fie cu neputinţă. Încă puţin, şi incepe să miroasă a ars... Brrr!... făcu el infiorindu-se. E drept că eu însumi am cumpărat-o cu un cent, cind nu ştiam că există şi monezi mai mici; am fost eu neghiob, dar al doilea ca mine n-o să se găsească niciodată; cel care are acum sticla o s-o ducă cu el în genune.

— O, bărbate! exclamă Kokua. Nu e oare groaznic să te izbăveşti nenorocindu-l pe veci pe un semen de-al tău? Cred că nu mi-ai arde de rîs, ci mai curind m-aş simţi umilită. Lucrul acesta m-ar umple de tristeţe. Am să mă rog pentru nenorocitul care are acum sticla.

Simţind că ea are dreptate, Keawe se infurie şi mai tare:

— Ia te uită! spuse el, ridicind glasul. N-ai decit să fii tristă dacă aşa ţi-e voia, dar află de la mine că numai o soţie bună nu eşti. Dacă ţi-ar fi gindul la mine, te-ai simţi ruşinată.

Cum zise aste vorbe ieşi, iar Kokua rămase singură.

Cum ar fi putut ea să *mai vîndă sticla* cu 2 *centime? Şi presu*punînd chiar că ar fi putut-o vinde, soţul ei n-o grăbea oare să se-ntoarcă într-o ţară in care nu existau monezi mai mici de un cent? Şi chiar în dimineaţa cînd ea se jertfise, bărbatul ei o părăsise după ce o certase.

Nici nu mai vru să încerce să vîndă butelca în timpul ce-i mai rămînea şi rămase acasă. Scoase sticla şi o privi cu o teamă de nedescris, apoi, înfricoşată, o dădu deoparte.

Keawe se intoarse însă repede şi-i propuse să iasă la plimbare cu trăsura.

— Bărbate, sînt bolnavă, spuse ea, şi n-am nici chef. Iartă-mă, dar n-aş avea plăcere...

Furia lui Keawe nu mai cunoscu margini. Îi era ciudă pe ea căci își închipuia că se gîndește la bătrîn și-i era ciudă pe sine pentru că-și dădea seama că ea avea dreptate și pentru că-i era rușine de fericirea lui.

— Asta ți-e credința, strigă el, și asta ție-a dragostea! Soțul tău a fost izbăvit de chinurile veșnice în care s-a lăsat prins din dragoste pentru tine, și ție nu-ți face plăcere! Kokua, nu ești sinceră!

Ieși furios și rătăci prin oraș toată ziua. Întîlni cîțiva prieteni și începu să bea cu ei. Închiriară o trăsură, se plimbară la țară și băură și acolo. În tot acest timp, Keawe nu se simțea la largul lui pentru că chefuia, pe cînd nevastă-sa era tristă și pentru că recunoștea în inima lui că dreptatea e de partea ei; și pe măsură ce-și dădea seama de toate acestea abia că bea mai vîrtos.

Unul dintre tovarășii de chef era un haol care fusese șef de echipaj pe o balenieră, apoi dezertor, apoi miner și apoi condamnat prin tot felul de temnițe. Avea un suflet josnic, vorbirea grosolană și-i plăcea să bea și să-i vadă și pe ceilalți beți; lui Keawe îi turna cu sila băutura. Curînd rămaseră lefteri.

— Hei, tu, spuse șeful de echipaj, te-ai lăudat că ești bogat și că ai o sticlă sau un fleac de felul ăsta.

— Da, răspunse Keawe, sînt bogat; am să mă-ntorc acasă ca să-i cer bani nevestii-mi. Ea îi ține.

— Nechibzuită faptă, frate! rosti șeful de echipaj. Niciodată să nu încredințezi dolari unei fuste. Sînt mincinoase ca și apa; să fii cu luare aminte.

Cuvintele acestea îl izbiră pe Keawe, căci era tulburat de băutură.

— Nu m-aș mira să fie mincinoasă, spuse el. Altminteri de ce s-ar fi arătat atît de tristă tocmai cînd eu am fost salvat? Dar am să-i arăt eu că nu-s omul de care să-ți bați joc. Am s-o prind asupra faptului.

Acestea fiind zise, se întoarseră în oraș, îi spuse șefului de echipaj să-l aștepte în colțul străzii, lîngă vechea închisoare, și urcă singur aleea ce ducea pînă la ușa casei sale. Se lăsase noaptea; înăuntru lumina era aprinsă, dar nu se auzea nici un zgomot. Keawe se strecură pe lîngă zid, deschise binișor ușa din spatele casei și se uită înăuntru.

Kokua stătea pe jos, cu lampa alături de ea, și în fața ei se afla o sticlă de un alb lăptos, cu gît lung și pîntec rotund, și, pe cînd o privea, Kokua își frîngea mîinile.

Keawe rămase mult timp în prag cu ochii holbați. Întîi nu știu ce să creadă; apoi îl cuprinse frica ca nu cumva tîrgul să fi fost incorect, și sticla să nu i se fi întors așa cum se întîmplase la San

Francisco; la gîndul acesta, picioarele începură să-i tremure, și fumurile beției se risipiră aidoma negurii zorilor pe un rîu. Apoi se gîndi la altceva; și gîndul acesta era atît de ciudat, încît obrajii începură să-i ardă de rușine.

— Trebuie să mă conving! își spuse el.

Inchise ușa, se strecură iarăși pe lîngă zid și intră cu zgomot, de parcă abia atunci ar fi sosit. Cînd deschise ușa dinspre stradă nu se vedea nici urmă de sticlă; Kokua stătea pe scaun și tresări ca și cum atunci s-ar fi trezit.

— Am băut toată ziua și m-am distrat, spuse Keawe; am chefuit cu cîțiva tovarăși de treabă și acum m-am întors să mai iau bani.

Chipul și glasul lui erau aspre ca dreptatea, dar Kokua era prea tulburată ca să observe lucrul acesta.

— Ai tot dreptul să folosești ceea ce-ți aparține, dragul meu! spuse ea cu vocea tremurîndă.

— Tot ce fac eu e bine, grăi Keawe, îndreptîndu-se spre cufăr, de unde scoase bani. Aruncă o privire și în colțul unde țineau sticla, dar sticla nu se afla acolo.

Atunci cufărul căzu pe podea ca un talaz, și casa prinse a se învîrti în jurul lui ca un vălătuc de fum căci se vedea pierdut, fără nici o nădejde de scăpare. „S-a întîmplat așa cum m-am temut — se gîndi el. Ea a cumpărat-o!"

Iși reveni și se ridică, dar sudoarea îi șiroia pe față, deasă ca ploaia și rece ca apa din fîntînă.

— Kokua, spuse el, ți-am spus astăzi ce mi s-a întîmplat; acum mă-ntorc să chefuiesc cu tovarășii mei, și, spunînd aceste vorbe, rîse încetișor, liniștit. Băutura mi-ar face mai multă plăcere dacă tu m-ai ierta.

Ea-i îmbrățișă genunchii și izbucni în plîns.

— Ah! strigă ea, atîta am așteptat, o vorbă bună!

— Niciodată să nu gîndim rău unul despre celălalt, spuse Keawe, pe cînd ieșea din casă.

Banii pe care Keawe îi luase nu erau altceva decît o parte din rezerva de centime de care ei făcuseră rost la venirea pe insulă. Era limpede că nu de băutură îi ardea lui acum. Nevastă-sa își vînduse sufletul diavolului ca să-l scape pe el; acum era rîndul lui să-și dea sufletul ca s-o scape pe ea; alt gînd nu mai exista pentru el.

In colț, lîngă vechea închisoare, îl aștepta șeful de echipaj.

— Sticla-i la nevastă-mea, spuse Keawe, și dacă nu mă ajuți să i-o iau îndărăt n-o să avem nici bani și nici băutură.

— Nu cumva vrei să spui că povestea cu sticla e adevărată? întrebă șeful de echipaj.

— Hai sub felinar! răspunse Keawe. Am aerul că glumesc?

— Ce-i drept e drept, spuse șeful de echipaj. Ești serios ca un strigoi.

— Ei bine, ține atunci aste două centime, rosti Keawe, du-te la nevasta mea, in casă, oferă-i-le pentru clondir, și, dacă nu mă-nșel, o să ți-l dea îndată. Adu-mi-l aici, iar eu am să ți-l cumpăr pentru o centimă, căci asta-i legea sticlei: trebuie să fie vindută pe o sumă mai mică. Dar orice s-ar intimpla să nu sufli o vorbă că eu te-am trimis.

— Camarade, mă-ntreb dacă nu-ți bați joc de mine!? rosti șeful de echipaj.

— Oricum, n-o să ți se intimple nimic rău, spuse Keawe.

— Că bine zici, camarade! încuviință șeful de echipaj.

— Și dacă te-ndoiești cumva de mine, adăugă Keawe, poți să pui butelca la incercare. De indată ce ai să ieși din casă, dorește-ți să ai buzunarul doldora de bani sau o sticlă cu cel mai bun rom, sau orice-ți trece prin minte și ai să vezi ce-i in stare clondirul ăsta să facă.

— Foarte bine, canacule, spuse șeful de echipaj, am s-o pun la încercare, dar dacă mă tragi pe sfoară, am să-ți trag și eu un picior de-o să mă ții minte!

Marinarul o porni in sus pe alee, și Keawe rămase să-l aștepte. Se afla aproape în același loc in care Kokua așteptase cu o seară înainte, dar Keawe se simțea mai hotărit decit ea și nici o clipă nu se indoi de sine; numai sufletul ii era plin de amărăciune și de deznădejde.

I se păru că trecuse mult pină ce auzi o voce cintind în intuneric. Recunoscu vocea șefului de echipaj, dar avu impresia că-i mai afumată decit înainte.

Omul se ivi în lumina felinarului clătinindu-se. Sticla diavolească ii ieșea din buzunarul bluzei, iar în mină ținea o altă sticlă pe care o duse la gură ca să tragă o dușcă.

— Al căpătat-o! spuse Keawe. O văd.

— Jos labele! strigă șeful de echipaj, trăgindu-se îndărăt. Un pas de faci și-ți zdrobesc mutra! Crezi că am să mă las tras pe sfoară?

— Ce vrei să spui? exclamă Keawe.

— Ce vreau să spun? il ingină șeful de echipaj. Am pus mina pe un șip al naibii, pe cuvintul meu; asta vreau să spun. Mă-ntreb cum am luat-o cu două centime, dar că n-o s-o capeți pentru o centimă de asta sint sigur.

— Vrei să spui că refuzi s-o vinzi? bîigui Keawe.

— Da, domnule, exclamă şeful de echipaj, dar dacă ţii neapărat, am să-ţi dau o gură de rom.

— Ţi-am spus, stărui Keawe, că cel care are această sticlă intră de-a dreptul în gheena...

— Undeva tot am să mă duc, făcu marinarul; şi butelcuţa asta-i *făcută parcă să-mi ţină tovărăşie. Nu, domnule! strigă* el, iarăşi. Clondirul ăsta-i al meu şi n-ai decît să te duci să pescuieşti altul.

— Să fie oare adevărat? se minună Keawe. Pentru izbăvirea ta, te rog, vinde-mi-l!

— Nu-mi pasă de vorbele tale! răspunse şeful de echipaj. Prea neghiob m-ai crezut, domnule; află de la mine că nu-s defel neghiob şi cu asta basta! Dacă nu vrei să tragi o duşcă de rom, am să beau de unul singur. In sănătatea ta şi noapte bună!

Porni spre oraş, şi din clipa aceea sticla cea năzdrăvană iese din povestea noastră.

Dar Keawe dădu cît mai repede fuga la Kokua, şi mare le fu bucuria în noaptea aceea, şi mare le-a fost de atunci înainte pacea zilelor în casa cea luminoasă.

CITIŢI CU REGULARITATE COLECŢIA „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"?

Cele trei texte de mai jos au fost luate din trei povestiri diferite ale colecţiei noastre. Problema constă în a descoperi din ce povestiri au fost extrase textele respective. În răspuns trebuie menţionat de asemenea şi cine sînt autorii povestirilor, precum şi paginile de unde au fost extrase textele.

Şi acum spor la investigaţii!

I

În biblioteca ornamentată cu flori tropicale, se strînseseră vreo zece invitaţi.

Fratele lui Gromov, un cunoscut geograf, discuta aprins cu cîţiva colegi ai acestuia, de la Institutul din El-Solohu, despre posibilitatea prevederii şi combaterii taifunurilor. Mătuşa Maria îl luase la o parte pe Şandor şi încerca să-l convingă că nicăieri nu există locuri mai pitoreşti decît în Delta Dunării, unde se ducea de cinci decenii în fiecare vară.

Într-o nişă boltită, luminată de o lampă fluorescentă de forma unui ciorchine de strugure, Ilona îi descria lui Iuk amănunte inedite ale întîmplărilor de la Bios — Alfa. Îi vorbea mai ales despre Habarani, despre aprecierile acestuia.

II

Cînd nu era el în joc, străinul se arăta foarte vorbăreţ. Şi ştia să-i stîrnească la vorbă şi pe ceilalţi. Oamenii se adunaseră în jurul lui. El porunci bere pentru toată lumea. Apucă ulceaua cu mîna stîngă şi atunci băgară cu toţii de seamă că la mîna dreaptă îi lipseau trei degete, tocmai cele trei degete cu care îşi face cruce tot creştinul. Pe moş Trond îl aşezase lîngă el şi-l întreba într-una despre întîmplarea cu balaurul, pe care unchiaşul i-o povestea cu amănunte şi înflorituri, după obiceiul lui.

— Ciudat! spuse el în cele din urmă, foarte ciudat! Cu atît mai ciudat, cu cît şi nouă, prin părţile noastre de la miazănoapte, ne-a dat pînă mai ieri tîrcoale balaurul. Se vede că-i place să se plimbe...

III

Peste două sute de ani, am putut să comunicăm prin intermediul cuvintelor cu sistemele planetare ale celor mai apropiate stele, să recepţionăm şi să transmitem aspecte complete din viaţa atît de variată a diferitelor lumi. De curînd, am primit răspuns de pe şaisprezece planete ale Marelui Centru de viaţă Deben din Lebădă, o stea de dimensiuni colosale, cu o luminozitate de 4.800 sori, care se află la o distanţă de 122 parseci. Dezvoltarea gîndirii celor de acolo a atins nivelul nostru, după ce însă urmase o altă cale.

...LE VALORIFICAȚI
RECUPERÎND BANII
LA PREȚUL
DE CUMPĂRARE
prin CENTRELE
DE ACHIZIȚIE

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

APARE DE TREI ORI PE LUNA - PREȚUL 1 LEU